

STORHERTIGDÖMET LITAUEN förde en aktiv expansionspolitik i österled från 1350-talet och en bit in på 1400-talet. Under storhetstiden (1350–1550) omfattade Litauen inte bara dagens Litauen utan även Vitryssland, västra delarna av Ukraina och delar av Polen och Ryssland och var Europas största stat till ytan. När storhertigen Vitovt (1392–1430) avled, utbröt ett inbördeskrig som varade under cirka tio år. Vid Casimirs (1440–1492) tillträde som storhertig var det slut med inbördeskriget, men trots landets storlek förlorade Litauen delvis sin politiska status och storhertigarna blev utnämnda av kungadömet Polen.

I boken *Lithuanian Counterstamps 1421–1481 on the Golden Horde's Silvers* presenterar Huletski och Liszewski en kort historik och en omfattande katalog över litauiska kontramarkeringar på silvermynt från Gyllene Horden. Kontramarkeringar var under medeltiden betydligt vanligare i de delar av Europa som låg på gränsen till Orienten – där ”väst” mötte ”öst” – än i västra och centrala Europa.

Från inbördeskrigets utbrott 1430 fram till 1492 präglade Litauen inga egna mynt. I stället fungerade Prager-Groschen som landets officiella valuta, som band samman handeln

Dmityr Huletski och Sławomir Liszewski: Lithuanian Counterstamps 1421–1481 on the Golden Horde's Silvers.

2019.
ISBN 978-609-420-665-8.
104 sidor, illustrerad.
Referensverk.

mellan landets regioner. I storhertigdömetets södra och östra gränsregioner cirkulerade även avsevärda mängder mynt från Gyllene Horden och kontramarkeringar av dessa.

Kontramarkeringarna startade i början av 1420-talet och var som vanligast fram till inbördeskrigets slut 1440. Författarna anger flera syften med kontramarkeringarna. Till en början och under inbördeskriget syftade markeringarna till att återföra mynttyper som tidigare varit huvudmynt i erövrade områden. Man ville helt enkelt upprätthålla ett monetärt system inom landets gränser. Senare hade kontramarkeringarna till uppgift att ange en officiell växelkurs mellan importerade mynt från Gyllene Horden och Prager-Groschen för att underlätta handeln.

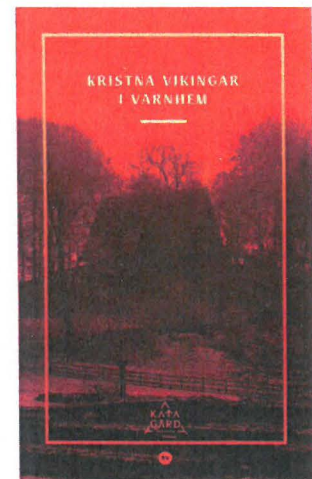
Katalogen är väl organiserad och rikt illustrerad med 45 olika kontramarkeringar (numrerade 1–45) på 17 olika typer av värdmynt (katalogiserade A–Q). Varje specifik kontramarkering – som även är tydligt avtecknad – kunde användas på

ett varierat antal mynttyper, vilket innebär att det finns cirka 225 kombinationer av kontramarkering och värdmynt i katalogen. Således består varje mynttyp i katalogen av en ”västlig” (europeisk) kontramarkering på ett ”östligt” (orientaliskt) värdmynt. Kontramarkeringarna genomfördes i fyra områden: Severien (kontramarkering 1–20), Kiev (21–26), Podolien (27–44) och Mstislaŭ (45). Inga värderingspriser finns med, men desto bättre anges raritetsgraden för typerna med en romersk siffra från I (unik till X (mycket vanlig)).

Boken är mycket välorganiserad och vackert formgiven. För den numismatiker eller historiker som är intresserad av antingen kontramarkeringar eller penningssystem där Europa mötte Orienten har detta verk en given plats i bokhyllan, men den kan även rekommenderas till SNT:s övriga läsare. Ett minus är emellertid det engelska språket som kunde ha förbättrats innan utgivning.

Roger Svensson

BOKTIPS

Vretemark, Maria: *Katalog till utställningen kristna vikingar i Varnhem på Kata gård i Varnhem, invigd och öppnad 7 maj 2017.* Västergötlands museum. 64 sidor. 2018.

HOLMASTO MYNTHANDEL

MYNT, SEDLAR, MEDALJER,
MILITARIA M.M.

Vårens auktioner
7 mars och 16 maj

Alexandersgatan 50
00100 Helsingfors, Finland
+358 9 666 500
holmasto@holmasto.com
www.holmasto.com